

Emmen, Valtherzandweg; Een Waarderend Archeologisch Veldonderzoek

Briefrapport 2004-08/23 (vervolgonderzoek op Steekproefrapport 2004-01/19)

Inleiding

Op verzoek van de gemeente Emmen, vertegenwoordigd door dhr. R. Hilverda is op 24 en 25 augustus 2004 een waarderend onderzoek uitgevoerd op twee locaties bij de Valtherzandweg te Emmen. Het betreft de deellocaties aan de Valtherzandweg en de R. Schuilingstraat waar De Steekproef een inventariserend archeologisch veldonderzoek heeft verricht in januari 2004 (voor het eerder uitgevoerde onderzoek wordt verwezen naar Steekproefrapport 2004-01/19: *Emmen, Valtherzandweg: Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*).

Locatie I: Valtherzandweg bevindt zich ten zuiden van de Valtherzandweg, ten noorden van een aantal garages aan de Mr. C.L. Kniphorststraat en ten oosten van de Vermeerweg (RD-coördinaten boring 102: 256,675/536,194). De tweede locatie is gelegen tussen de R. Schuilingstraat in het westen en de begraafplaats aan de oostzijde (RD-coördinaten boring 118: 256,933/536,135). De totale omvang van de gebieden bedraagt ongeveer 0,75 hectare.

In het plangebied zijn tijdens het verkennend archeologisch onderzoek twee hoger gelegen zandkoppen of -ruggen met een vrij gave bodem aangetroffen (zie Figuur 1). Mede op basis van het reliëf is hieraan een hoge archeologische verwachting toegekend en dit vormt de aanleiding voor het waarderend archeologisch onderzoek. Het doel van dit waarderende onderzoek is om in een dichter boorgrid met een boor met grotere diameter meer zand te onderzoeken op mogelijk aanwezige archeologische indicatoren.

Werkwijze

Op Locatie I: Valtherzandweg zijn vier boringen en op Locatie II: R. Schuilingstraat 17 boringen geplaatst. De grondboringen zijn uitgevoerd met een 10 cm edelmanboor; hiermee is de kwaliteit van de bodem bepaald. Daar waar de bodem (redelijk) gaaf was, zijn de boringen dubbel uitgevoerd, een zogenaamde tandeboring, zodat er meer volume aan grond wordt verkregen. De aldus opgeboorde hoeveelheid sediment is gelijk aan dat van een 15 cm megaboor. Het zand werd met een 4 mm zeef onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals bewerkt of verbrand vuursteen, verbrand bot, houtskool of aardewerk.

De boringen zijn ingemeten met behulp van de bestaande bebouwing. Boringen 111 tot en met 116 zijn in het park geplaatst.

Resultaten

De resultaten per boring zijn weergegeven in de bijgevoegde boorstaten en beschrijvingen.

Locatie I: Valtherzandweg

Op deze locatie zijn vier boringen gezet. Het westelijke deel van deze locatie is verstoord (boornummer 101), maar de oostelijke helft laat een gaaf podzolprofiel zien (boringen 102, 103 en 104; deze boringen zijn als tandemboringen uitgevoerd). In boring 102 is in de lichte B-laag tussen 50 en 65 cm diepte houtskool aangetroffen. Er zijn geen archeologische vondsten gedaan.

Locatie II: R. Schuilingstraat

De bodem van deze locatie is niet overal gaaf. In het noordelijke deel bevat boorlocatie 109 een gaaf podzolprofiel. Er zijn rondom boringen gezet om te zien hoever deze gave bodem zich uitstrekt en of hier archeologische indicatoren aanwezig zijn. Boringen 117 en 119 tot en met 121 laten een verstoord bodemprofiel zien. Een uitzondering hierop is boring 118, maar ten westen van deze boring was de bodem wederom verstoord.

In het park werd bij boring 113 een gave bodem aangetroffen. Hier is eveneens rondom geboord en hoewel ten oosten van deze boring de bodem gaaf is, is ten noorden en zuiden nog slechts een restant van de B-horizont (bruine inspoelingslaag) aanwezig.

Boringen 105, 107, 109, 113, 114 en 118 zijn als tandemboringen uitgevoerd. In geen van de boringen zijn archeologische indicatoren aangetroffen.

Conclusie en advies

Op de twee hoger gelegen zandkoppen/-ruggen is een waarderend archeologisch onderzoek uitgevoerd om te zien of archeologische indicatoren aanwezig zijn. Tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek dat in januari 2004 is uitgevoerd, zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

De bodem in het oostelijke deel van Locatie I: Valtherzandweg (zie Figuren 1 & 2) is gaaf. In boring 102 is in de B-horizont houtskool waargenomen. Houtskool kan duiden op een bosbrand, maar eveneens op een haardplaats uit de prehistorie. Het westelijke deel, langs de Vermeerweg, is verstoord.

Locatie II: R. Schuilingstraat bevat veel variatie in de gaafheid van het bodemprofiel. Rond boringen met een onaangetast podzolprofiel zijn extra boringen gezet om te zien of de gave bodem een groot gebied beslaat en of er archeologisch materiaal in zit. Dit is niet het geval.

Op basis van de hierboven beschreven waarnemingen concluderen wij dat in het westelijke deel van Locatie I: Valtherzandweg en de gehele Locatie II: R. Schuilingstraat de bodem plaatselijk gaaf is, maar dat er in geen van de (dubbel) uitgevoerde boringen archeologische indicatoren zijn aangetroffen. Er zijn tijdens het waarderend onderzoek geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden waargenomen.

Het oostelijke deel van Locatie I (ten noorden van de garages) laat echter een gaaf podzolprofiel zien met houtskool (boring 102).

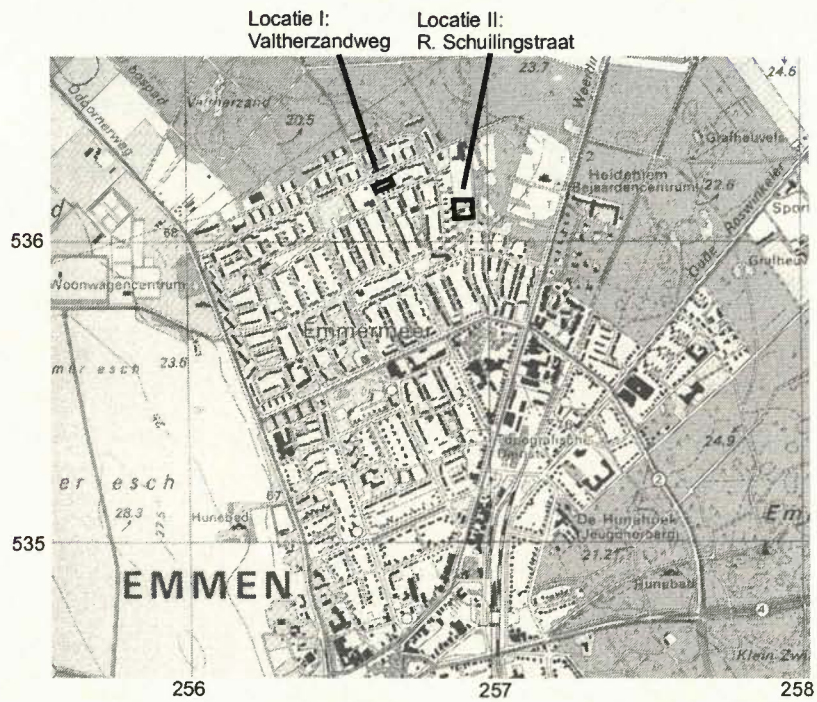
Wij adviseren een archeologische begeleiding in het deel ten noorden van de garages. Dit houdt in dat bodemingrepen ter hoogte van boorlocaties 102, 103 en 104 (zie Figuur 2) onder begeleiding worden uitgevoerd door een archeologisch bedrijf. De provinciaal archeoloog dient tijdig op de hoogte te worden gehouden van de aard en het tijdstip van de graafwerkzaamheden.

Op basis van de huidige staat van kennis zijn beperkende of beschermende maatregelen voor de overige delen van het plangebied niet wetenschappelijk te verdedigen. Vervolgonderzoek is (met uitzondering van het deelgebied ten noorden van de garages aan de Mr. C.L. Kniphorststraat) niet noodzakelijk. Bij onverhoopt vinden van archeologische materialen en/of sporen dienen deze gemeld te worden bij de gemeente, conform Monumentenwet 1988, artikel 47.

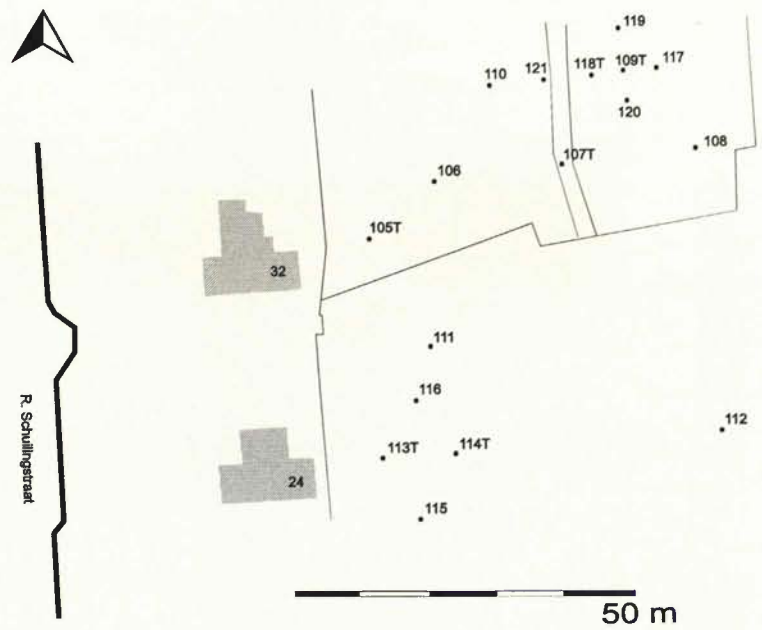
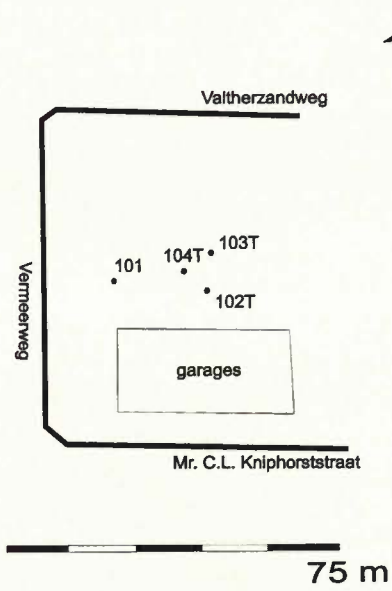
De Steekproef,
Zuidhorn, 16 september 2004

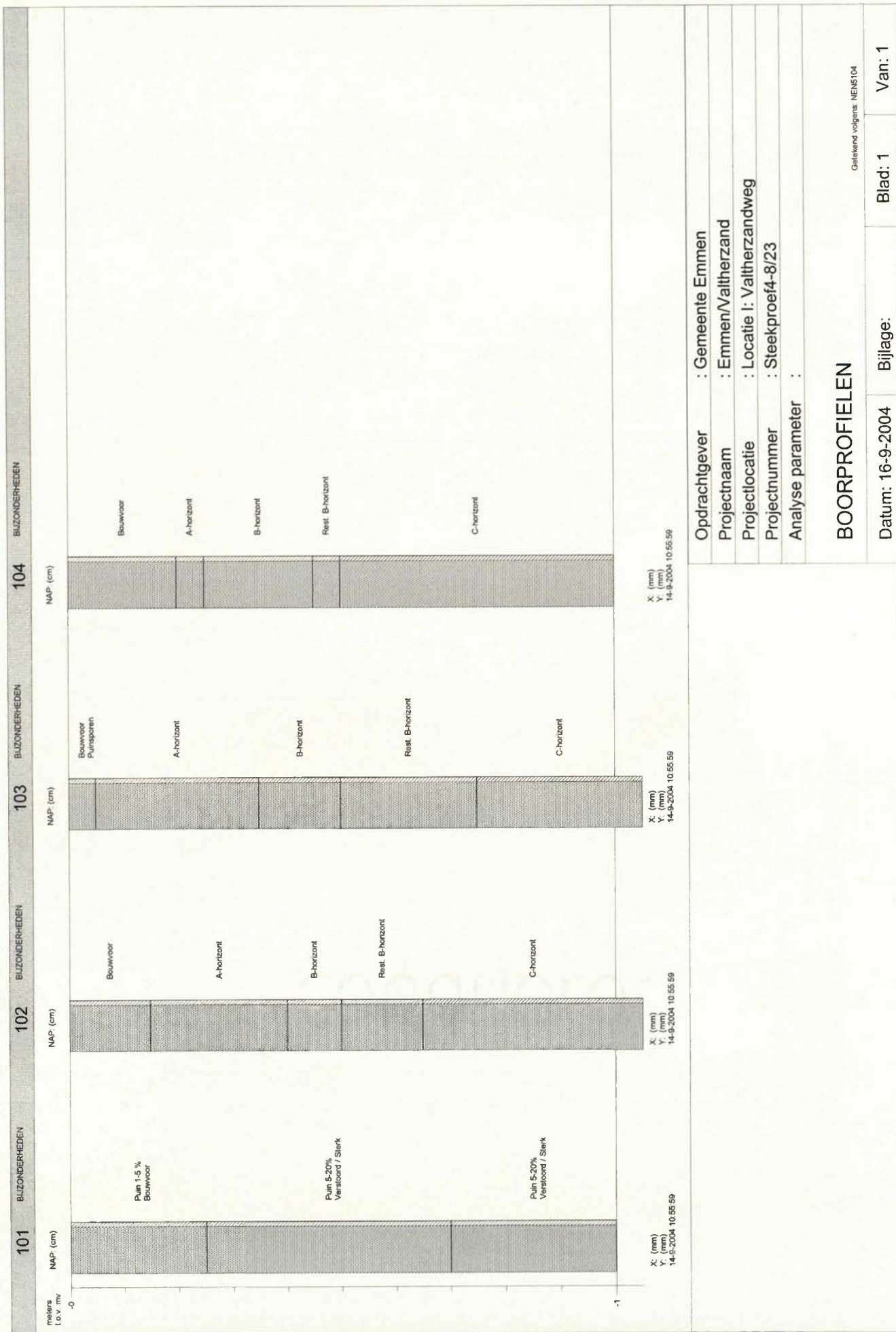
Drs. C. Tulp

Figuur 1. Emmen, Valtherzandweg: overzichtskaart 1:25 000. De begrenzingen van de beide deellocaties zijn in zwart aangegeven. [Naar: Topografische Dienst, 1992. *Grote Provincie Atlas 1:25 000 Drenthe*. Tweede editie. Groningen, Wolters-Noordhoff]

Figuur 2. Emmen, Valtherzandweg: situatietekeningen van linksboven Locatie I: Valtherzandweg en rechtsonder Locatie II: R. Schuilingstraat. De genummerde punten geven de uitgevoerde boringen weer.

Opdrachtgever : Gemeente Emmen
 Projectnaam : Emmen/Valtherzand
 Projectlocatie : Locatie I: Valtherzandweg
 Projectnummer : Steekproef4-8/23
 Analyse parameter :

BOORPROFIELEN

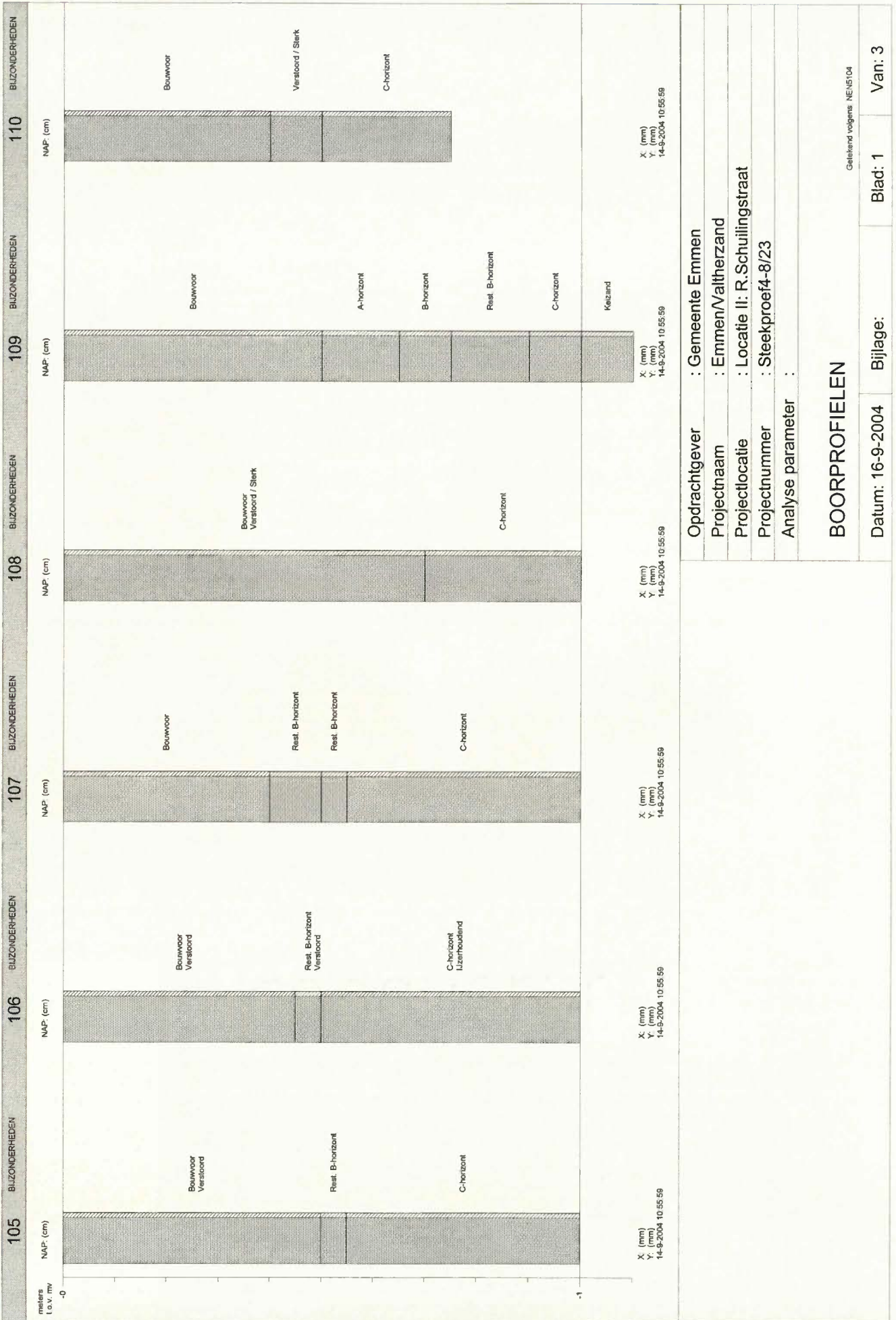
Gefileerd volgens NEN104

Datum: 16-9-2004 Bijlage: Blad: 1 Van: 1

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : Gemeente Emmen
Projectnaam : Emmen/Valtherzand
Projectnummer : Steekproef4-8/23
Projectlocatie : Locatie I: Valtherzandweg

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate)	Geur(sterkte)
101 Boring	0 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	25 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Puin 1-5 % Puin 5-20%	
	70 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/3 bruin	Verstoord Puin 5-20%	Sterk
102 Boring	0 - 15	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	15 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	A-horizont	
	40 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/3 dbruin	B-horizont	
	50 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	65 - 105	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
103 Boring	0 - 5	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Puinsporen Bouwvoor	
	5 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	A-horizont	
	35 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/3 dbruin	B-horizont	
	50 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	75 - 105	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
104 Boring	0 - 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	20 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	A-horizont	
	25 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/3 dbruin	B-horizont	
	45 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	50 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	

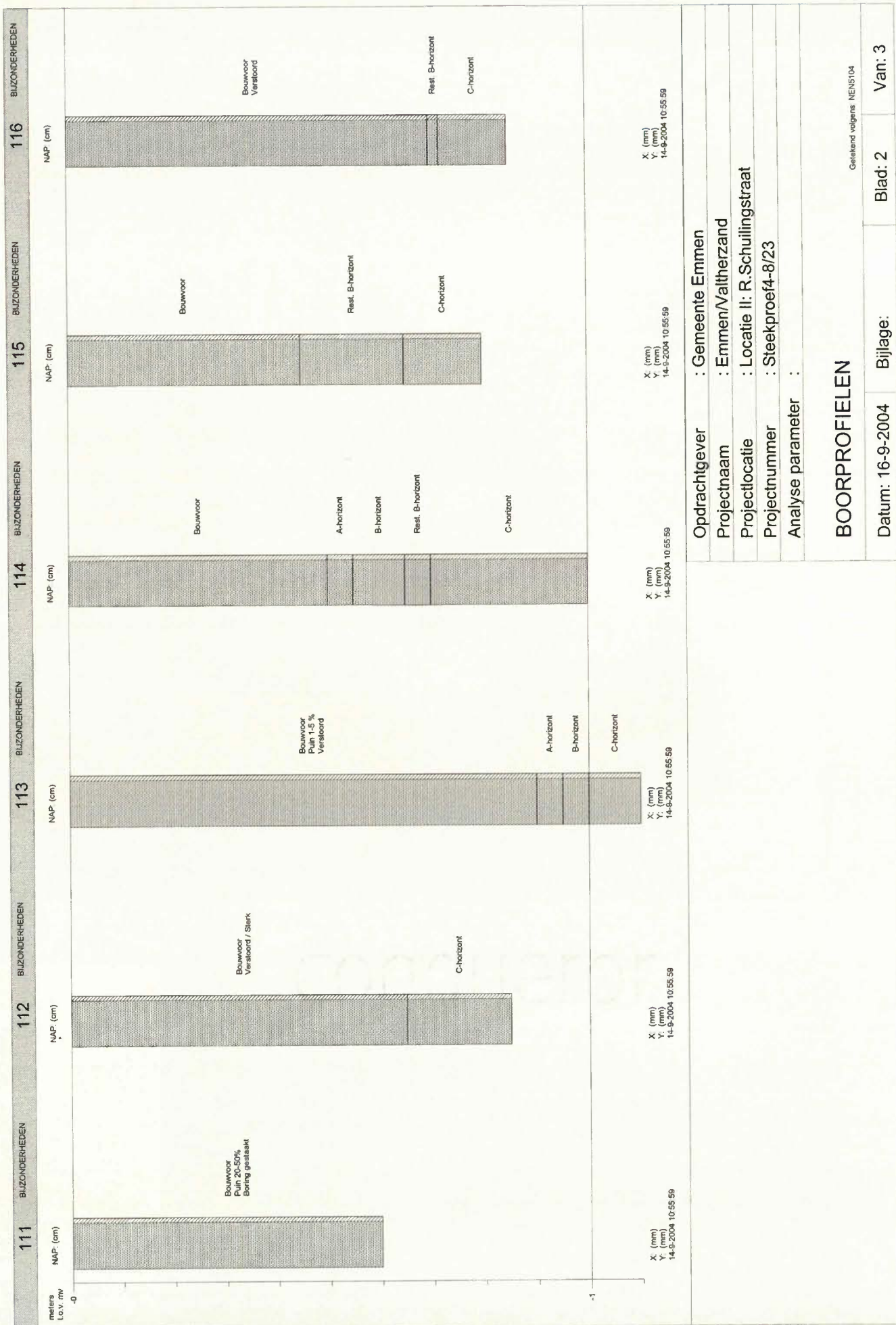

Opdrachtgever : Gemeente Emmen
 Projectnaam : Emmen/Valthersand
 Projectlocatie : Locatie II: R.Schuilingsstraat
 Projectnummer : Steekproef4-8/23
 Analyse parameter :

BOORPROFIELEN

Getekend volgens: NEN1014

Datum: 16-9-2004 Bijlage: Blad: 1 Van: 3

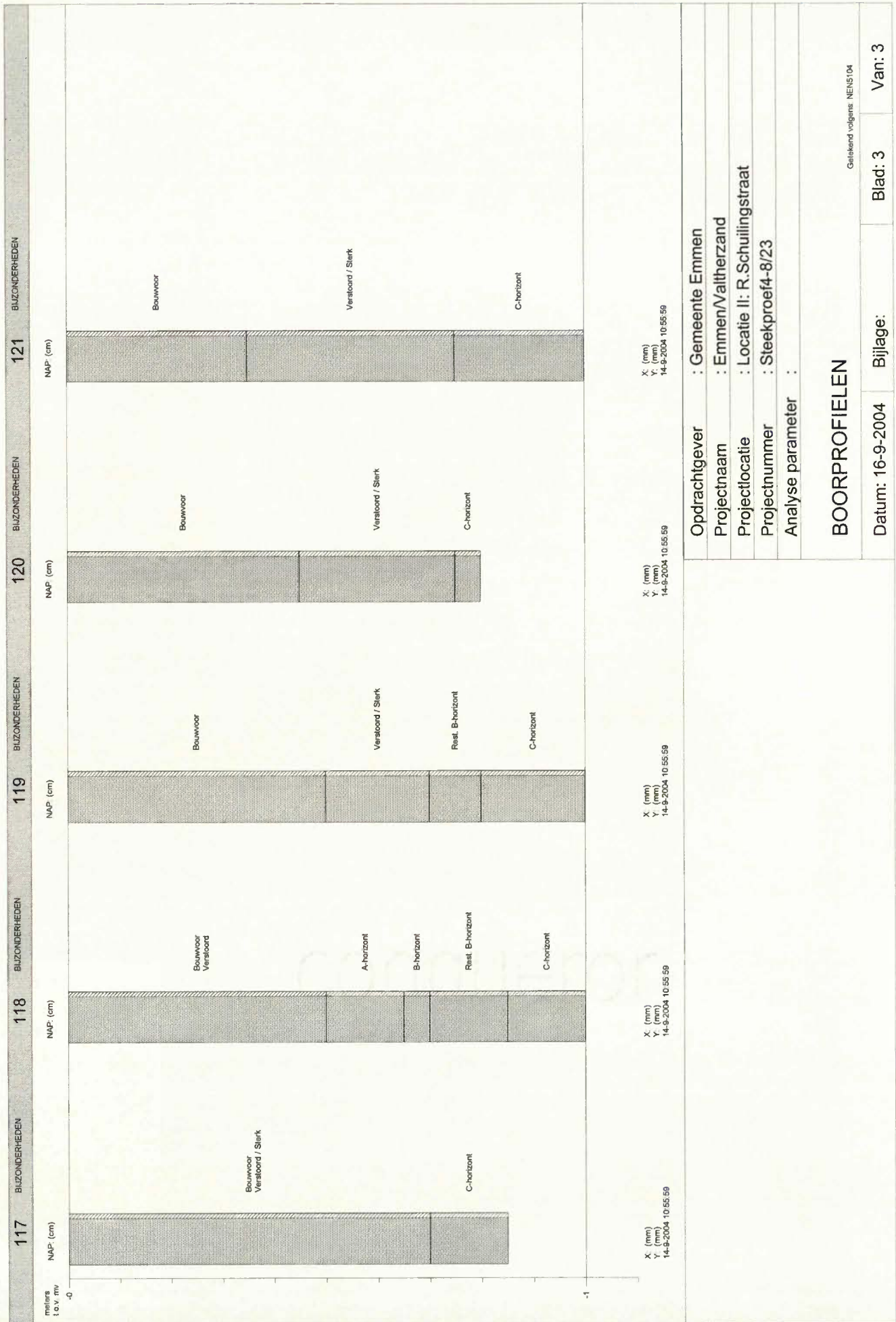

Oprichtgever : Gemeente Emmen
 Projectnaam : Emmen/Valthersand
 Projectlocatie : Locatie II: R.Schuilingsstraat
 Projectnummer : Steekproef4-8/23
 Analyse parameter :

BOORPROFIELEN

Getekend volgens: NEN5104

Datum: 16-9-2004 Bijlage: Blad: 2 Van: 3

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : Gemeente Emmen
Projectnaam : Emmen/Valtherzand
Projectnummer : Steekproef4-8/23
Projectlocatie : Locatie II: R.Schuilingstraat

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate)	Geur(sterkte)
105 Boring	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor Verstoord	
	50 - 55	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	55 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
106 Boring	0 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor Verstoord	
	45 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	50 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	Verstoord C-horizont IJzerhoudend	
107 Boring	0 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	40 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/4 bruin	Rest. B-horizont	
	50 - 55	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	55 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
108 Boring	0 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor Verstoord	Sterk
	70 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
109 Boring	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	50 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	A-horizont	
	65 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/3 dbruin	B-horizont	
	75 - 90	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	90 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
	100 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	Keizand	
110 Boring	0 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	40 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	Verstoord	Sterk
	50 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
111 Boring	0 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor Puin 20-50% Boring gestaakt	
112 Boring	0 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor Verstoord	Sterk
	65 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
113 Boring	0 - 90	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Verstoord Puin 1-5 % Bouwvoor	
	90 - 95	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	A-horizont	
	95 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/3 dbruin	B-horizont	
	100 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
114 Boring	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	50 - 55	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	A-horizont	
	55 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/3 dbruin	B-horizont	
	65 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	70 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
115 Boring	0 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	45 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	65 - 80	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
116 Boring	0 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Verstoord Bouwvoor	
	70 - 72	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	72 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
117 Boring	0 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Verstoord Bouwvoor	Sterk
	70 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : Gemeente Emmen
Projectnaam : Emmen/Valtherzand
Projectnummer : Steekproef4-8/23
Projectlocatie : Locatie II: R.Schuilingsstraat

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate)	Geur(sterkte)
118 Boring	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	50 - 65	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	Verstoord	
	65 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/3 dbruin	A-horizont	
	70 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	B-horizont	
	85 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	Rest. B-horizont C-horizont	
119 Boring	0 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	50 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	Verstoord	Sterk
	70 - 80	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR4/6 bruin	Rest. B-horizont	
	80 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
120 Boring	0 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	45 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	Verstoord	Sterk
	75 - 80	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	
121 Boring	0 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/2 zwart	Bouwvoor	
	35 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR3/1 zwart	Verstoord	Sterk
	75 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/6 oranje	C-horizont	